

Zbigniew Wit

"Pytanie o liturgię. Misterium liturgii w życiu Kościoła", Waldemar Jan Pałęcki, przedm. Zbigniew Wit, Lublin 2015 : [recenzja]

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 22/1(47), 286-287

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

miłosierdzia. Na kolejną część składają się rozważania różańcowe do wszystkich części tej modlitwy, co — jak zauważają sami autorzy — stanowi oryginalną propozycję modlitwy za pomocą dawnej metody tzw. klauzul, czyli dopowiedzi do pierwszej części Pozdrowienia Anielskiego. W kolejnej części zamieszczono rozważania Drogi Krzyżowej, które również czerpią ze skarbcza teologii uczynków miłosierdzia. Całość książki zamyka sześć konferencji podejmujących tematykę miłosierdzia wygłoszonych przez ks. Janusza Królikowskiego w latach 2013/2014. Bez wątpienia publikacja stanowi cenną pomoc nie tylko dla praktyków duszpasterskich, ale także dla tych wszystkich, którzy chcieliby pogłębić tajemnicę Bożego miłosierdzia.

KAZIMIERZ MATWIEJUK, *Triduum paschalne. Trzy noce Chrystusa zdradzonego i ukrzyżowanego, który zmartwychwstał*, Siedlce: „Unitas” 2015, 249 [1] s., ISBN 978-83-61071-91-4.

Triduum Paschalne jest bez wątpienia najważniejszą celebracją tajemnicy Jezusa Chrystusa i Jego Kościoła. Chrześcijańskie wydarzenia największej wagi ogniskują się właśnie w tych trzech dniach, a właściwie — jak zauważa ks. Kazimierz Matwiejuk — w trzech nocach: nocy zdrady, nocy ciszy kosmosu i nocy rezurekcji. Niniejsza książka jest propozycją teologicznego przejścia z Chrystusem tych właśnie najistotniejszych momentów chrześcijańskiej wiary. Wspomniane noce znajdują tu odpowiedniki w trzech kolejnych częściach, na które podzielona została publikacja. W pierwszej autor koncentruje się na tajemnicy Wielkiego Czwartku Wieczery Pańskiej. Narracja prowadzi czytelnika poprzez historię, obrzędy i mistagogię obrzędów Mszy wieczornej pierwszego dnia Paschalnego Triduum. W części drugiej refleksja zatrzymuje się na Wielkim Piątku Męki Pańskiej. Autor pochyla się w niej m.in. nad historią i teologią obrzędów oraz pobożnością związaną z Grobem Pańskim. Z kolei część trzecia stanowi wieloaspektową refleksję nad celebracjami i symboliką Wigilii Paschalnej. W zamieszczonych aneksach znajduje się dłuższa wersja Orędzia wielkanocnego oraz pomoce duszpasterskie na poszczególne dni *Triduum Sacrum*.

WALDEMAR JAN PAŁĘCKI MSF, *Pytanie o liturgię. Misterium liturgii w życiu Kościoła*, przedm. Zbigniew Wit, Lublin: Wydaw. KUL 2015, 208 s., ISBN 978-83-7702-956-5.

Prezentowana książka ks. Waldemara Pałęckiego MSF jest zbiorem felietonów podejmujących problematykę szeroko pojętej liturgii oraz wyjaśniających znaczenie wielu obrzędów chrześcijańskiego kultu. Autor, przyjmując ciekawą koncepcję formułowania problemów w postaci pytań, uczynił z publikacji swoiste kompendium wiedzy liturgicznej, które z całą pewnością nadaje się nie tylko do wykorzystania naukowo-dydaktycznego, ale również do pogłębienia wiedzy liturgicznej wszystkich zainteresowanych liturgią Kościoła katolickiego. W dwudziestu dziewięciu rozdziałach ks. Pałęcki prowadzi czytelnika zarówno poprzez meandry liturgiki

jako nauki, ale także zatrzymuje się nad konkretnymi symbolami i świętymi misteriami. Wśród analizowanych kwestii znajdują się m.in. naczynia liturgiczne, praktyki ascetyczne, sakramenty, elementy celebracji eucharystycznej i gesty modlitewne. W każdym rozdziale książki znajdują się zarówno treści wyjaśniające teologię, jak i symbolikę bądź obrzędowość prezentowanej tajemnicy. Dodatkowym atutem książki jest jej język: trudne do wyjaśnienia tajemnice chrześcijańskiej wiary zostały tu przedstawione w sposób przystępny niemal dla każdego.

PIOTR ROSZAK, *Mozarabowie i ich liturgia. Chrystologia rytu hiszpańsko-mozarabskiego*, Toruń: Wydaw. Naukowe UMK 2015, 317 s., ISBN 978-83-231-3342-1.

Dla żyjących w kręgu kultury opartej na dziedzictwie grecko-romańskim Europejczyków zachodnie chrześcijaństwo kojarzy się jedynie z Rzymem i jego wariantami narodowymi w różnych częściach kontynentu. Zestawiając tę wizję z mozaiką Kościołów wschodnich, Zachód jawi się jako zwarty monolit, w którym nie było miejsca na zbyt daleko posuniętą odrębność. Tymczasem Kościoły Zachodu, podobnie jak ich orientalne Kościoły siostrzane, monolitem nie były. Także na Zachodzie wykształciły się różne tradycje, których charakterystycznymi cechami wyróżniającymi były zarówno liturgie, jak i różne rozłożenie akcentów teologicznych. Jedną z takich właśnie wspólnot Zachodu jest do dziś mało znana i osłonięta nimbem tajemnicy starożytna grupa chrześcijan hiszpańskich zwanych mozarabami. Książka ks. Piotra Roszaka jest pierwszą na polskim rynku publikacją, która tematykę liturgii mozarabów ujmuje w sposób integralny. Bazując na euchologii rytu hiszpańskiego, autor nie tylko prezentuje strukturę celebracji, ale przede wszystkim skupia się na ukazaniu charakterystycznych dla myśli mozarabskiej elementów chrystologicznych zawartych w wydanym w latach 1991–1995 *Mszale hiszpańsko-mozarabskim*. Całość podzielona została na dwie części: w pierwszej autor prezentuje historię rytu oraz wskazuje na chrystologiczne elementy w liturgii. Z kolei część druga w całości poświęcona została zagadnieniom chrystologicznym w myśli i tradycji mozarabskiej.

GRZEGORZ ŚMIECIŃSKI, *Liturgia po Soborze Watykańskim II w (archi)diecezji katowickiej*, przedm. Andrzej Żądło, Katowice: „Emmanuel” 2015, 326 s., ISBN 978-83-63757-88-5.

Chociaż święta liturgia jest dziedzictwem całego Kościoła, to jednak w każdej społeczności lokalnej nabiera ona szczególnego wyrazu. Obok powszechnych prawideł rządzących kultem chrześcijańskim istnieje bowiem szereg elementów lokalnych, które z liturgii czynią rzeczywistość bliską każdemu człowiekowi w jego konkretnym *Sitz im Leben*. Stąd podejmowanie studium nad kształtem liturgii w konkretnych wspólnotach partykularnych stanowi cenny element ukazywania i poznawania Kościoła w jego najmniejszych komórkach. Rozprawa doktorska ks. Grzegorza Śmiecińskiego jest doskonałym przykładem takiego właśnie spojrzenia na liturgię, a konkretnie na aplikację reformy liturgicznej w kontekście diecezji i późniejszej archidiecezji katowickiej. Książka podzielona została na trzy rozdziały.